

Міністерство культури та інформаційної політики України
КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР»

РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ»

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

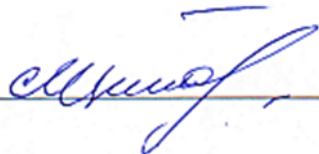
Д н і п р о
2 0 2 4

Розробник:

Щітова С. А. кандидат мистецтвознавства, доцент, зав. кафедри історії та теорії музики

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Основи інтерпретації музичних творів» відповідає стандарту другого рівня вищої освіти (ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-науковій програмі «Музичне мистецтво» 2024 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» 2024 / 2025 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

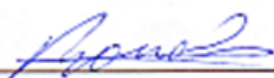
Гарант ОНП

Світлана ЩІТОВА

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Основи інтерпретації музичних творів» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням науково-методичної ради КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 6 від «26» червня 2024 року).

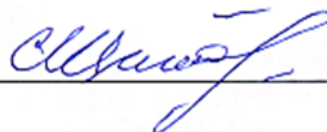
Голова ради

Дмитро ВОЛОВИК

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Основи інтерпретації музичних творів» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії та теорії музики КВНЗ «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 11 від «25» червня 2024 року).

Завідувач кафедри

Світлана ЩІТОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1-й
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи – 2	Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	Семестр –1-й – 2-й
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи – 1/1	Рівень вищої освіти – другий	Практичні заняття – 74 годин Індивідуальні заняття – –
Вид контролю – екзамен	Ступінь вищої освіти – «магістр»	Самостійна робота – 76 годин

Предмет «Основи інтерпретації музичних творів» є підсумковою ланкою у циклі навчальних музично-теоретичних дисциплін. Він читається для здобувачів вищої освіти ступеню Магістр першого року навчання. Програму курсу укладено відповідно до завдань, які висувуються сучасним етапом розвитку вищої мистецької освіти в Україні. Відповідно до навчального плану, предмет «Основи інтерпретації музичних творів» вивчається здобувачами протягом першого курсу навчання. Програмою передбачено 120 академічних годин, завершується курс екзаменом.

Курс «Основи інтерпретації музичного твору» має практичну спрямованість. Отримані теоретичні та практичні знання з дисципліни «Основи інтерпретації музичних творів» використовуються у розумінні та формуванні власної інтерпретаційної версії музичного твору, у практичній роботі виконавця над музичним твором.

Виклад теоретичного матеріалу супроводжується показом аудіо- та відео-ілюстрацій з історії та методики інтерпретації музичного твору. Особлива увага приділяється демонстрації інтерпретацій музичного твору видатними музикантами-виконавцями, виконавськими колективами, диригентами та режисерами. Використовується демонстрація виконання музичного твору або його фрагментів магістрантами.

У результаті освоєння програми навчальної дисципліни слухачі повинні знати теоретичні питання інтерпретації музичного твору та вміти використовувати ці знання у практиці розуміння та професійного опанування виразовою сферою музичного твору.

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета – оволодіння методикою інтерпретування музичного твору, використовуючи широкий комплекс практичних прийомів.

2.2. Завдання:

2.2.1 Надати теоретичну підготовку з питань сутності понять і категорій методології наукових досліджень.

2.2.2 Охарактеризувати процес наукового дослідження.

2.2.3 Визначити теоретичні та емпіричні методи дослідження, методики дослідження, їх зміст і принципи розробки.

2.2.4 Розглянути етапи та форми процесу наукового дослідження; організації науково-дослідної роботи магістрів.

2.2.5 Пояснити оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику.

2.2.6 Довести ефективність наукових досліджень.

2.3. Компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.3.1. Загальні:

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

2.3.2. Фахові:

ФК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

2.4. Програмні результати навчання:

ПРН 4.Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно- категоріальним апаратом.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття інтерпретації. Класифікація видів музичної інтерпретації. Інтерпретація – основа процесу комунікації. Інтерпретація в мистецтві. Особливості музичної інтерпретації. Виконавська, композиторська, редакторська, науково-теоретична, слухацька, критична, лекторська, педагогічна, літературна, режисерська інтерпретації. Особливості інтерпретації музичних творів у різні історичні періоди. Поняття «твір композитора» та «твір виконавця». Інтерпретування, інтерпретаційна версія, виконавське перекладення.

Тема 2. Формування і розвиток виконавської інтерпретації як вищої форми музичного виконавства. Історична закономірність зародження та утвердження виконавської інтерпретації як вищої форми музичного виконавства. Залежність виконавської інтерпретації від естетичних принципів школи, напрямку, індивідуальних здібностей виконавця, ідейно-художнього задуму щодо трактування музичного твору. Фактори, що впливають на створення яскравої виконавської інтерпретації. Філософський погляд на явище виконавської інтерпретації.

Тема 3. Основні інтерпретаційні напрямки. Класична та романтична інтерпретація. Класична інтерпретація як академічний напрям трактування музичного твору. Романтична інтерпретація як суб'єктивне, «автобіографічне» висловлювання виконавця. Особливості класичного та романтичного підходу виконавця до інтерпретації музичного твору. Традиції виконання та трактовки видатних романтичних та класичних виконавців.

Тема 4. Автентична інтерпретація. Автентична інтерпретація – зразок виконання, заснованого на максимально точному вираженні музики у її ортодоксальному вигляді. Особливості автентичної інтерпретації. Вплив на розвиток автентичної інтерпретації досягнень науки та техніки. Проблеми автентичної інтерпретації на сучасному етапі.

Тема 5. Проблеми виконавської інтерпретації у сучасному

музичному просторі. Характерні риси виконавської інтерпретації на сучасному етапі: примітивізм як метод мислення та сприйняття, схильність до візуалізації, комунікативність, синтез та еклектика жанрів і форм. Основні проблеми, які виникають перед сучасним музикантом у сфері інтерпретації музичного твору. Вимоги до сучасного виконавця-інтерпретатора.

Тема 6. Виконавський аналіз музичного твору. Музичний твір як об'єкт інтерпретації. Музичний твір – самостійна музично-інтонаційна програма, що розкривається як художнє ціле у взаємодії еталонних слухових уявлень та їх інтерпретацій. Розуміння музичного твору. Дві форми психологічного моделювання композиторської думки: художнє збагачення тексту музичного твору; художнє відтворення тексту музичного твору. Складові композиторського задуму: 1) реальна; 2) умовно-реальна; 3) гіпотетична. Музична ідея. Різновиди музичної ідеї: композиційно-драматургічний та семантичний.

Тема 7. Складові частини виконавського аналізу. Поняття виконавського аналізу. План виконавського аналізу музичного твору, з урахуванням питань історико-стилістичного аналізу, жанру, форми, структури, засобів виразності, особливостей нотних ремарок та ін. Здійснення аналізу нотного тексту за пунктами: творчий портрет композитора, історія створення твору, жанрові особливості, аналіз авторських відгуків про твір та відгуків композиторів-сучасників, інструментарій епохи створення твору та його відмінність від сучасного інструментарію, аналіз авторських ремарок, стислий теоретичний аналіз твору, перелік видатних виконавців даного твору та порівняння інтерпретацій.

Тема 8. Порівняння різних друкованих редакцій. Редакція – оновлений варіант нотного запису музичного твору. Зміни і доповнення у різних редакціях, спричинені різними цілями: приведення нотного тексту у відповідність з сучасними нормами запису, полегшення розучування музичного твору, розшифровка маловживаних у сучасній практиці мелізмів тощо, введення технічних позначень (аплікатури, струн, педалі та ін.), додавання темпових, динамічних та інших позначень. Особливі види редакцій: редакція як результат очищення авторського тексту від невинуватих нашарувань, виконавська редакція, полегшена редакція.

Тема 9. Вивчення інтерпретацій видатних виконавців у звукозапису. Вивчення та детальний аналіз виконавських інтерпретацій видатних виконавців різних шкіл, напрямків, представників романтичного та класичного нахилу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділу і теми	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		Лекції і	Практ	Лабор	Індив	Сам.р
Тема 1. Поняття інтерпретації. Класифікація видів музичної інтерпретації.	16		8			8
Тема 2 Формування і розвиток виконавської інтерпретації як вищої форми музичного виконавства	16		8			8
Тема 3. Основні інтерпретаційні напрямки. Класична та романтична інтерпретація.	18		8			10
Тема 4. Автентична інтерпретація Проблеми виконавської інтерпретації у сучасному музичному просторі	20		10			10
<i>Всього I семестр</i>	<i>70</i>		<i>34</i>			<i>36</i>
Тема 5. Проблеми виконавської інтерпретації у сучасному музичному просторі	16		8			8
Тема 6. Виконавський аналіз музичного твору. Музичний твір як об'єкт інтерпретації.	18		10			8
Тема 7. Складові частини виконавського аналізу	16		8			8
Тема 8. Порівняння різних друкованих редакцій	16		8			8
Тема 9. Вивчення інтерпретацій видатних виконавців у звукозапису	14		8			6
<i>Всього II семестр</i>	<i>80</i>		<i>42</i>			<i>38</i>
Усього годин	150		76			74

**5. Теми лекційних занять
навчальним планом не передбачені**

**6. Теми лабораторних занять
навчальним планом не передбачені**

**7. Теми індивідуальних занять
навчальним планом не передбачені**

8. Самостійна робота

<i>Назва розділу і теми</i>	<i>Усього годин</i>
Тема 1. Поняття інтерпретації. Класифікація видів музичної інтерпретації.	8
Тема 2. Формування і розвиток виконавської інтерпретації як вищої форми музичного виконавства	8
Тема 3. Основні інтерпретаційні напрямки. Класична та романтична інтерпретація.	8
Тема 4. Автентична інтерпретація Проблеми виконавської інтерпретації у сучасному музичному просторі	8
Тема 5. Проблеми виконавської інтерпретації у сучасному музичному просторі	8
Тема 6. Виконавський аналіз музичного твору. Музичний твір як об'єкт інтерпретації.	12
Тема 7. Складові частини виконавського аналізу	8
Тема 8. Порівняння різних друкованих редакцій	8
Тема 9. Вивчення інтерпретацій видатних виконавців у звукозапису	8
Усього годин	76

9. Індивідуальні завдання

1. Робота з інформаційними джерелами.
2. Опрацювання наукової інформації.
3. Реферування літератури за темами.
4. Написання есе на запропоновані теми.
5. Підготовка відповідей на контрольні питання.
6. Виконання практичних завдань.
7. Створення мультимедійних презентацій.

10. Методи та технології навчання

Вивчення нормативної навчальної дисципліни «Науковий практикум з мистецтвознавства» передбачає поєднання різних методів і технологій викладання. Серед них активні методи, наочні (ілюстрування, демонстрування, комп'ютерна презентація), метод проблемного викладу теоретичного матеріалу, праця з навчально-методичними книгами, науковими статтями та електронними ресурсами (конспектування, тезування, анотування, есе); методи організації та проведення самостійної роботи (виконання індивідуальних та творчих завдань).

11. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: тестування (поточний контроль), екзамен наприкінці 2 семестру (підсумковий контроль)

Кафедрою історії та теорії музики, на основі навчально-методичних рекомендацій 2021 року, встановлені такі **критерії оцінювання** знань і компетентностей магістрантів з навчальної дисципліни:

«відмінно»:

- 1) високий рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

«добре»:

- 1) дуже добрі знання теоретичного матеріалу;
- 2) вміння застосовувати теоретичні знання у практичних завданнях;
- 3) незначні помилки у виконанні завдань, наявність окремих неточностей.

«добре»:

- 1) достатня міра засвоєння ключових теоретичних понять;
- 2) окремі неточності й помилки при виконанні завдань.

«задовільно»:

- 1) наявність загальних теоретичних знань на рівні уявлень;
- 2) неточності та помилки при виконанні завдань.

«достатньо»:

- 1) наявність окремих уявлень про вивчений матеріал;
- 2) не виконано більшу половину завдань.

«незадовільно з можливістю повторного складання»:

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) невміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»:

- 1) відсутність будь-яких уявлень про вивчений матеріал;
- 2) неспроможність виконати жодне завдання.

12. Методичне забезпечення

12.1 Друковані та електронні матеріали.

12.2 Робоча програма з дисципліни.

1.2.3 Силабус дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Корзун В.В. Художня інтерпретація музичних творів як вищий щабель виконавської майстерності. *Педагогічні науки*. Випуск 120, 2014. С. 74–79.
2. Крицький В.М. Формування умінь художньої інтерпретації у студентів музичних факультетів педагогічних закладів вищої освіти: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.01 / НПУ ім. М.П. Драгоманова. К., 1999. 20 с.
3. Москаленко В.Г. Аналіз у ракурсі музикознавчої інтерпретації. *Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського*: науковий журнал. № 1. К.: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2008. С. 106–111.
4. Москаленко В. Лекції з музичної інтерпретації. Навчальний посібник. К., 2015. 134 с.
5. Олексюк О.М. Ціннісне-сміслова інтерпретація як творча самореалізація музиканта-виконавця. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського*. Вип. 82: Виконавське музикознавство. К., 2009. С. 295–302.
6. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). К.: Освіта України, 2008. 274 с.

Додаткова:

1. Іванов О.К. Суспільний діалог як умова формування демократичного і гуманного соціального клімату в багатонаціональній державі. *Науковий часопис*: Вересень № 3–4 (68–69). Миколаїв, 2014. С. 20–24.
2. Кашкадамова Н. Виконавська інтерпретація у фортепіанному мистецтві ХХ сторіччя. Львів: ККІНПАТРІ ЛТД, 2014. 340 с.
3. Кононова М.В. До проблеми формування категоріального апарату теорії музичного виконавства. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського*. Вип. 91: *Виконавське музикознавство: методологія, теорія майстерності, інтерпретаційні аспекти*. К., 2010. С. 197–209.
4. Любива М. М., Рух історично поінформованого виконавства в контексті культури ХХ–ХХІ століття. *Українські культурологічні студії* 2(7)/2020. С. 68–71.
5. Юник Д.Г. Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування: [монографія]. К.: ДАКККіМ, 2009. 340 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Іванова В.Л. Музична інтерпретація в контексті розвитку світового мистецтва. URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2017/291-279-32.pdf>.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: електронні ресурси. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>
3. Україніка наукова: національна реферативна база. URL: <https://ube.nlu.org.ua/>
4. Index Copernicus. URL: <http://journals.indexcopernicus.com/>
5. Scopus: база даних. URL: <https://www.scopus.com/>
6. Web of Science: база даних. URL: <https://web.archive.org/>